

KÁLVINISTA VILÁG

• SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR •

T A R T A L O M

Dr. Tavasz Sándor: Szemlélődés a nyár végén. — Dr. Ravasz László: Hol vagy Ádám? — Dr. Tavasz Sándor: Az ember válsága a keresztyénség és kommunizmus harcában. — Major László Károly: Protestáns etika és a tőkegazdálkodás szelleme. — KÉZ A KÉZBEN. — KRÓNKA. — SZERKESZ-
TŐI ÜZENETEK.

Folytatás a boríték 4-ik oldaláról
a Krónika rovatnak.

A hód-sági (Jugoszlávia) református hívek az iskolaigazgató útján kérést terjesztettek elő, melyben kérték, hogy engedjék meg nekik, hogy az állami iskolában istentisztelet tartása, magukra vállalván a terem fűtését, takarítását és rendbentartását. Kérelmüket a miniszter elutasította azzal, hogy a terem használata által a tanulók egészségi állapota veszélyeztetve van. A hód-sági reformátusok most újabb kérvénnyel fordultak a miniszteriumhoz, melyben kötelezték magukat, hogy a tantermet nemcsak kitakarítják istentisztelet után, hanem fertőtlenítik is.

Ki nem köteles a külmiszióért adakozni?

1. Aki azt hiszi, hogy Jézus hibát követett el akkor, amikor meghagyta tanítványainak: „Elmenvén széles e világra, hirdessétek az Evangéliumot minden teremtménynek.” Márk 16:25.

2. Az, aki nem hiszi, hogy az Evangélium Istennek ereje minden hívőnek üdvösségére. Róm. 1:16.

3. Az, aki szívből kívánja, hogy bárcsak ne jöttek volna őseinkhez misszionáriusok és hogy most is még a pogányság sötétségében élhetnének.

4. Az, aki azt hiszi, hogy csak saját magunkért vagyunk felelősek és Kainnal dacosan el tudja mondani: „Avagy őrizője vagyok-e én az én atyámfiának?” I. Mózes 4:9.

5. Az, aki nem akarja kivenni részét Jézus győzelmében. „És ime hamar eljövök; az én jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek, amint az ő cselekedete lesz.” Jel. 22:12.

6. Az, aki azt hiszi, hogy Isten nem vonja felelősségre a pénzzel való bánásmód miatt. „Bolond, ez éjjel elkéri a te lelkedet te tőled; amiket pedig készítettél, kiéi lesznek?” Lukács 12:20.

7. Az, aki szeretné, ha Jézus őhozá egykor így szólna: „Bizony mondom néktek, amennyiben nem cselekedtétek meg eggyel eme legkisebbek közül, én velem sem cselekedtétek meg.” Máté 25:45.

(A Morgenland c. missziói lapból.)

A **keszthelyi** református egyházközség f. évi szeptember 4-én tartotta meg „Gályarab” elnevezésű harang felszentelési ünnepélyét.

Nyári ifjúsági konferenciánk meglepően magas létszám mellett folyt le. Az öt napos magyarkiskapusi főiskolás konferencián keretek számban százan vettek részt. A marosdecsei ifjúsági konferencia létszáma szintén felülhaladta az összes eddig tartott hasonló konferenciák létszámát, pedig augusztus közepén Olaszteleken az IKE még egy másik táborozás jellegű konferenciát is rendezett összesen 150 résztvevővel.

A számok cáfolnak és beszélnek. Cáfolják azt a hiedelmet, hogy a gazdasági válság megbénítja az egyház lelki munkáját. Bátor hit kell a munkához, ami ma sokkal inkább győz, mint valaha. Arról beszélnek, hogy ma is van érdeklődés Isten munkája iránt. Mindhárom konferencián csodálatos módon tudott az ifjúság a faluval összeforrani. Olaszteleken, amikor a gyülekezet meghallotta, hogy Babos Sándor az ősz folyamán külmisziói munkájára való előkészületképpen Skóciába utazik, önkéntes elhatározásából egészen meglepetésszerűen 1900 (egyezerkilencszáz) leut adott össze a külmiszió céljaira.

Lelkészi és világi egyházmegyei vezetők konferenciái a nagyenyedi egyházmegyében. Említésre méltó a szép új megmozdulás, amit a nagyenyedi egyházmegyében lehet észlelni. Az egyházmegye lelkészei és az egyházközségek egyházmegyei világi képviselői körzetenként egy napos konferenciára jönnek össze, hol az esperes és belmissziói előadó irányítása mellett az egyházi élet legfontosabb lelki és anyagi kérdéseit beszélnek meg. Eddig két kör konferenciáját tartották meg nagy érdeklődés és éber figyelem mellett.

Vasárnapi iskolai vezető-tanfolyam Kolozsvárt. A szokásos pünköst utáni vezető konferencia ez évben szept. 16–18. napjain volt harminc résztvevővel. Ez az idő a munka szempontjából kedvezőbb, mert a munkások erőt nyerhetnek az ősszel újra induló munkához. A tanító testület tagjai és a képezdék növendékei azonban ebben az időben nehezen vehetnek részt a tanfolyamon. A kisebb létszám ennek tulajdonítható. A tanfolyam többek között foglalkozott a vas. iskolák szorosabb szervezete kiépítésének gondolatával.

MEGJELENT

DR. TAVASZY SÁNDOR:
REFORMÁTUS KERESZTYÉN DOGMATIKÁJA

Előfizetési ára 200 lei, bolti ára 250 lei. Megrendelhető az Ifjú Erdély kiadóhivatalában, Cluj-Kolozsvár, Ref. Theol.

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

Megjelenik minden hónapban kétszer - Előfizetési díja félévre 60 Lel. Egész évre 120 Lel
Szerkesztőség és kladóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

VI. ÉVFOLYAM

1932. AUGUSZTUS 1.—SEPTEMBER 15.

15.—18. SZÁM

Szemlélődés a nyár végén.

A nyugodt és szép erdélyi őszt különösképpen alkalmas arra, hogy szelíd melánoliájával szemlélődésre készítessen azok felett, amik a nyár folyamán történtek és azok felett, amelyek a történet folyamatában vannak. Olyan jó ilyenkor megállni valamelyik erdélyi hegy tetején és kitekinteni a közeli és távoli messzeségekre. Nem zavarja ilyenkor semmi sem a látást, legfeljebb az uszó ökörnyál, vagy a finom őszi párák és a halvány ködök mélabús hangulata száll reá a lélekre, hogy lefátyolozza annak szenvedélyesebb és forradalmibb mélységeit. Hiszen lenne okunk szenvedélyesebb tüzzel szemlélődni a dolgok mai állása felett és van a lelkiünkben elég készlet forradalmibb hanggal és tettel szállani szembe azokkal a lelkeségekkel, amelyek ma rontják a világ ábrázatát. De az őszt kozmikus hangulata és etikai jelleme nem enged teret a szenvedélynek és a forradalmibb hangnak.

Az idei nyár a különböző alkalmával a kérdéseknek egész raját riasztotta fel. Fogjunk el egynéhányat és nézzünk szembe velük, jelenkori sorsunk eme sötétarcú mada-raival.

A nyár az aratással kezdődött. Itt az aratást a legtágabb értelemben, tényleges és átvitt értelemben vesszük. Az aratás számba megy a kalászosok aratás mellett a sokféle érvégi vizsga. Jó itt megállni és szembenézni ezekkel a sorsdöntő tényekkel. A mi magyar iskoláink tanulói, főiskolai és egyetemi hallgatónk nagy többségükben a tanulmányi követelményeknek megfeleltek, a vizsgai eredmények középátlaga általában magasabb, mint az elmúlt években volt. Mindezt azonban csak a román nemzeti tárgyat illetőleg mondhatjuk el, ellenben gyermekeink és ifjaink általános ismereti kincse, különösen a humánisztikus műveltsége, nem is szólva a magyar nemzeti műveltségről, az utóbbi években nagyot zuhant. Az

aratás ebben a tekintetben nagyon gyöngé volt. Még fájdalmasabb tény ennél is azonban az, hogy úgy a középiskolai, mint a felnőtt főiskolai ifjúság önfegyelmező ereje is folyton lazul. A különböző fokú iskolák beszámolói szinte egyhangulag állapítják meg ezt a tényt. Társadalmi életünk talaját megromító és megfertőző vadvizek szennye, a megromlott és bizonytalanná vált erkölcsi értékelés hatása kihat ifjúságunk egyetemére. Ahogy a nyári rozsda idei termésünk jórészt elpusztította, és pedig máról-holnapra, úgy ha nem leszünk éberebbek és serényebbek, az erkölcsi rozsda ifjúságunkban mutatkozó jövődől ígéreteink jórészt fogja elpusztítani. Eljött az ideje, hogy az iskolai nevelést, amelyet magyarságunk és egyházaink akkora véráldozat árán tartanak fenn, ismét jobban a kezünkbe vegyük! Iskolapolitikánknak nagyobb aktivitással kell küzdenie egyfelől az általános művelődés, másfelől a saját anyanyelvű és sajátos magyar nemzeti kulturáltság lehetőségeiért. Lojálisan el kell sajátítanunk országunk uralkodó nemzetének kultúráit, de nem szabad beletörődnünk abba a sovén iskolapolitikába, amely Istennek sokszínű és gazdag világát egyetlen színre akarja átfesteni. Ha ebbe beletörődünk és valami sorsszerű kényszerűséget látunk benne, úgy veszélyeztetjük országunk jövődől aratását is, de veszélyeztetjük a saját Istentől rendelt lelki existenciánkat is.

De még súlyosabb és még több teendő vár reánk ifjúságunk önfegyelmzése terén. Egyik kitűnő iskolánk igazgatója mondotta a napokban, hogy a mai ifjúság között egyenesen valami bolsevista szellem, azaz valami rendbontó fegyelmezetlenség és zabolátlanság kapott lábra. Örvendetes ezzel szemben azonban az, hogy hogy az ifjúság legjava is érzi és látja ezt. Talán ebben van a magyarázata annak, hogy az ifjúsági keresztyén mozgalmak, bizonyos ellanyhulás után, ma ismét

lendületet kezdenek venni. A nyári ifjúsági konferenciák, különösen a főiskolai konferenciák népesebbek voltak, mint az elmúlt években, dacára minden gazdasági nehézségnek. Az ifjúsági munkákat azonban egyházunknak, nagy áldozatok árán is, egészen rendkívüli módon kell támogatnia. Ennek a munkának a különféle ágazatai élére állandó embereket, ifjúsági pásztorokat kell állítania. Nem elég többé, hogy nagyon fontos pozíciókra állított emberek félkézzel nyúljanak bele és időnként foglalkozzanak ifjúságunk lelkével és életalakításával. Itt a halogatásnak és a gazdasági válság kibontakozásra való várakozásnak nincs helye és ideje, mert minden nap újabb károkat és nagyobb veszedelmeket okozhat.

A magyarországi református egyházon belül történt nyári megmozdulások között különös figyelmet érdemelnek, idői sorrendben, a Magyar Református Theologusok Országos Szövetsége (június 24—27.) debreceni konferenciája, július folyamán folytak le a Soli Deo Gloria református diákmozgalom különböző tagozatainak konferenciái a baltonszárszói táborban, augusztus 19—22. napjain folyt le az Országos Református Lelkész-Egyesület kongresszusa Karcagon, az Egyesület 25. éves fennállása alkalmából.

A különböző ifjúsági konferenciák a magyar református ifjúság százait meg százait állítja egy nagy közös református frontba. Érdemük ezeknek a konferenciáknak, hogy a református egyházi felokézeti szellemet, az igazi kálvinista szellemnek megfelelően, úgy szolgálják és oly módon érvényesítik, hogy ez a szellem — az igazi kálvinista szellemnek megfelelően — nem elszűkítőleg, hanem tágítólag hat, nem elfogultságra, hanem nagy-szerű evangéliumi elmélyülésre és megértésre nevel és vezet. A Soli Deo Gloria evangéliumi aktivitása példaadólag kell előttünk álljon. Ennek a mozgalomnak lendülete és ereje különösképpen abban van, hogy szakadatlanul újabb és újabb feladatok sürgős megvalósítása elé állítja tagjait és így a feladatok acélgyűrűjébe fogja az öntudatos magyar kálvinista diákságot. Ezek a feladatok nemes szellemi igényeket ébresztenek ebben az öntudatos seregben önmagukkal, a jövővel szemben és így a feladatok és az igények állandó feszültségben, szakadatlan aktivitásban tartják ezt a nagyszerű sereget. Tanulság a mi erdélyi ifjúsági mozgalmainkra nézve az, hogy a feladatokon keresztül és az igények tüzeiben olyan feladatokat kell felkeresni a mi ifjúságunk számára is, amelyek olyan ügyek birtokosává teszik, amelyeket éppen a **magáéinak, sajátjának** fog

ismerni és amelyekre ez a mi ifjúságunk is ráteszi szívét, éjjeli és nappali gondját és nem utolsó helyen a filéreit is!

* * *

Nem haladhatunk el szó nélkül az Országos Református Lelkész Egyesület nagyszabású kongresszusa és konferenciája mellett sem. Az a huszonöt esztendő, amelyet ez az egyesület megfutott, nagyon tanulságos reánk nézve is. Sok tévedés, túlzás, sok pártoskodás burjánzott fel ennek a huszonöt esztendőnek az útján, de a magyar református papság testvéri összefogását nem lepte el, nem fonta be és nem akadályozta meg ez a sokféle gyom. Kétségtelen, hogy ez az Egyesület teremtette meg a kálvinista magyar papság szolidaritását és ez az Egyesület növelte és erősítette ezt a szolidaritást. Sok áldás járt és sok áldás kíséri ennek a nagyszerű Egyesületnek a lábnyomát, egyet azonban nem vett fel elegendő eréllyel a programjába és nem munkált kellő hathatósággal: t. i. a kari fegyelmet. A református papságot a Krisztus zászlaja alatt, mint valami tisztikart kell tekintenünk. És az a meggyőződésünk, hogy enélkül a tisztikar nélkül a Krisztus Urunk magyar és erdélyi ügye, ezek között a földi viszonyok között, nem érhet el győzelmet. Ez a tisztikar pedig csak úgy tudhatja feladatát betölteni, ha keresztül tudja vinni a kari fegyelmet, olyan szigorral, amilyennel csak lehet és akkora következetességgel, amekkorával csak lehet. Sem törvények, sem szabályok, sem rendeletek, sem tekintélyek ezt a fegyelmet nem pótolhatják. Enélkül pedig nincs lehetősége az általános egyházfegyelemnek, tehát nincs lehetősége az egyházi jó rendnek és nincs lehetősége az egyházi testvéri szeretet-közösségnek.

Nyárvégi szemlélődésünk nem lenne teljes, ha nem jutna emlékeztünkbe a nyári rozsdá, amely igéretes buzamezőket pusztított el rövid pár nap alatt. Most tudjuk meg, amikor már túl vagyunk rajta, hogy bizony még ez ellen a nagyon veszedelmes növény-fertőzés ellen is van lehetősége a védekezésnek. De hát ezen a növényi rozsdán túl mennyi rozsdajolt pusztít a lelkek nagy síkjában is. Ennek a lelki rozsdának egyes esetei: a szellemi javakból való nagy kiábrándultság, a közömbösség, a cinikus közönyösség a lelki dolgokkal és a közügyekkel szemben, a tétlen lemondás minden kezdeményezésről. Mintha kivesszett volna minden nemzedék lelkéből minden ifjú tettrekészség, kezdeményező bátorság. Úgy megriadtak az emberek, hogy mindenütt és mindenben veszedelmet sejtene és látnak. Kétségtelenül, a fejtetetejére

van állítva ebben a világban minden, de végre csak meg kell jelenniök azoknak az istenfiaknak, akik után — Pál szerint — sőhajtozik ez a világ, mert egyedül ezek lesznek képesek helytállani a nagy veszedelmek között és csak az istenfiúság Lelekétől áthattottak lesznek képesek viaskodni e megron-

tott világ démoni erőivel szemben. Fel kell vennünk a harcot a buza-rozsdával, de fel kell vennünk a harcot a sokféle lelki rozsdával szemben, mert még az előbbi harc is csak akkor biztat győzelemmel és csak akkor jár áldással, ha a lelki rozsdák légiói elleni küzdelemben meg nem lankadunk. T. S.

Hol vagy Ádám?*

I. Móz. 3: 8—9.

Istennek első szava a teremtés igéje volt. Erre előállott az ég és föld és mindaz, ami benne van, valamint tetőpontja és koronája: az ember. A második szava volt a törvényadás, amellyel megszabta, mit kell az embernek cselekednie és mit kell kerülnie, hogy megmaradjon ártatlanságában és tökéletes boldogságában. Harmadik szava volt ez a kérdés: Hol vagy, Ádám? Mind a három ige egyformán súlyos, csak mindeniken más szín játszik: a teremtés igéjén az ő jókedvének hajnali fénye, a törvényadásán az ő szentségének komoly, acélték zománca, a számonkérés igéjén az ő zordon és félelmes haragjának lángbőra.

Most ez a harmadik kérdés érdekel minket. Úgy értelmezzük, hogy szakadatlanul zúg át a világon s benne, mintegy összesűrítve, Istennek minden mondanivalója reánk esattan. Tulajdonképpen *szembeállít* ez igében minket önmagával s benne hozzá való viszonyunk egész tartalma lejátszik. Három értelműt vesszük, mint ahogy ez a szembeállítás is három oldalú: ez a legszörnyűbb vád, a legforróbb keresés, legbiztatóbb vigasz.

I.

Hol vagy, Ádám? Nem azért zendült meg ez az ige, mintha Isten nem tudta volna, hogy Ádám hol van. Még egy éles emberi szem elől sem lehet sokáig elrejtőzni, akárha félhoányban is, bámmilyen sűrű bokrok között. Isten tudta, hogy az ember elbukott, tudta, hogy örök terve megfordult, tudta, hogy az első emberpár dideregve, szőgyenben égve, mintegy az örök kárhozat főpróbáját szenvedve végig, ott húzódik meg a fák bokrai között s a közelgető Úr minden egyes lépése zajára úgy rezzen össze, mintha lángostorral vágnának végig rajta.

Ez a kérdés nem tudakozódás, hanem számonkérés és vád. Azt olvassa rá az emberre, hogy *nincs ott, ahol lennie kellene*. Elébe tárja rettentő állapotát: hát idejutottál? Olyanok leszel, mint Isten, suttogta a kígyó s ő ahelyett, hogy engedelmesskedett volna Teremtő Urának, fellázadt ellene és olyan akart lenni, mint maga Isten és így: nyomorultabb minden féregnél. A fák, a füvek, a virágok, a esűszómászó állatok boldogan köszöntik a közelgető Istent, egyedül az ember búvik el előle és szólani kívánna a hegyeknek és kőszikláknak: esetek mireánk és rejtsetek el minket! (Jel. 6: 16.) Van valami

ebben a kérdésben a végítélet kérdőrevonásából. A Dies irae rettentő fortisszimo-ja zúg benne:

*„Én nyomorult, ott mit mondjak,
Vajjon kihez folyamodjak,
Hol még az igaz sem szólhat“.*

Azt hiszem, az Istennek ez a számonkérés szava vádolva és megítélve, szakadatlanul áteng az életünkön: Hol vagy, Ádám? Mire jutottál, honnan estél ki? Ez zenghetett a Káin feje fölött, midőn kiesett kezéből a gyilkos husáng s ő rémülten meredt halott testvére. Ez zenghetett a vak Sámson lelkében, mikor Izrael bírása és egy nemzet szemefénye baromként forgatta a gázai tömlőc taposómalmát. Ez nyilallhatott bele a Dávid lelkébe, midőn a Betsabe esőkjától mámorosan meghallotta a Náhán vádjait: „Miért vetetted emg az Urnak beszédét, oly dolgot cselekedvén, mely utálatos ő előtte“. Hol vagy, zendül meg a tékozló fiú fülében midőn „kívánja vala megtölteni az ő gyomrát azzal a moslékkal, amit a disznók ettek“. Hol vagy, söpörte el Judást egy rettentő kiáltás forgószele, midőn kidülledt szemekkel, tapadó ujjakkal számlálgatta harminc ezüst pénzét.

Ádám, hol vagy? kiáltja Isten a mi életünkben is, s mi zokogva döbbenünk rá, hogy életünket eltékozoltuk. Az utcaleány, aki szerelmét árulja az éjszakában, vajjon hallja-e ezt a szót, amely beszél neki boldog családi otthonról, tiszta nőiségről, sugárzó arcú gyermekekről? Vajjon hallja-e ezt a szót a férfi, midőn kalandra indul, hogy hitvesi hűségét összetörje? Hallja-e a keményszívű és könyörtelen, midőn elmegy a jérikói úton, a vérben fekvő felebarát mellett? Hallja-e, aki hazugsággal jutott magásra s mástól elrabolt aranyak hegyén ül? Halljuk-e az illatos fertőben, a börtön mélyein, a tébolydák pitvarában? A nagy magányosság, didergő leszámolás égő pusztaságában?

Hiszen egy darabig lehet ezt a szót hallatlanná tenni, lehet nevetni rá, vagy elhallgattatni, lehet egyideig elmenekülni tőle: de utólr, körülfig, mel-lenragad, — s akkor meg kell adnunk magunkat, meztelenül, tetten érten elő kell vánszorognunk az áruló dsungel bokrai közül. Nincs menekvés a nagy emberi lelplezések idején, amikor kiderülnek az élet hamberságai. Még kevésbbé van menekülés az utolsó órában, midőn elvonul előttünk egész életünk, mint egy lánggal égő, jajgató film és igazán nincs menekvés, midőn az utolsó ítélet nagy főtárgyalásán a Székenülő ajakáról hangzik el ez a kérdés és mi ott állunk a kecskék között, az ő balkeze felől, mint a kárhozatnak martaléka.

II.

De épen azért ez a kérdés nemcsak ítélet, hanem nagy keresés is. Láttatok-e már anyát, aki gyerme-két keresi? Mint kiáltja bele az alkonyatba a drága nevet, teszi tűvé a házat, a kertet, szalad végig az utcán, zörget be a szomszédokhoz, vész el az éjsza-

kába, mint egy testté lett kiáltó szó? Láttatok-e már szerelmest, aki elrabolt párját hívogatja, szalad minden nesz után, hallgatózik és surran, jelt ad és újra száguld, szinte szétveri a mindenséget, hogy romjai között megtalálja az alvó kedvest. Hallottatok-e kiáltó szót, amely egy szétvert hadsereg maradékát hívogatja, olyan erővel, hogy még a halott hősök is szinte feléreznek reá? Ebben a fájdalmas, sürgető, forró és nyugtalan keresésben és hívogatásban érezzük meg az evangélium melódiáját. Örök szeretet ez is, mert az, aki hív, előbb szeretett, mikor még ég és föld nem volt formálva; tiszta szeretet, — amor purus — mert drágának tart, nem magunkért, hanem önmagáért; fájó szeretet, mert nem tudja elviselni, hogy mi elveszünk, ne legyünk az övé, még ha összedől is a világ; esengő szeretet, mert íme bocsánatra és nem ítéletre hív, nem feddőzik, nem vádol, csak vár, vár, vár haza, akár bűnán, akár sárosan, akár betegen, csak jőjj, épen te senki más. Miért rejtőzöl el, miért nem felelsz, miért nem indulsz haza? Útszélről, királyi palotából, fügefá lugasodból, elefántesontornyodból, betegágyadból, börtönöd köfala mögül: felelj e szóra és szaladj feléje! Pál a damaskusi úton szólalt meg, Luther a kolostorban, Bunyan a műhelyéből, Máté a vámszedő asztal mellől, — de egyszer csak meghallották a keresést; csak *te* ne hallanád meg?

Az életnek a legnagyobb kérdése és ledöntőbb eseménye, hogy megérezzük ezt a felénk forduló óriási vonzást, meghalljuk ezt a nevünket kiáltó atyai hangot. Gondoljunk arra: nagy a távolság, amelyben Istentől állunk, de nagyobb az ő felénk való közelgetése, nem hallod-e már léptei neszét, amint a hívős alkonyatban éppen te feléd tart; nagyon eltakar a bozót, a tövis bűneink rettentő dsungelében, de keze széthajtja az ágakat és fényes arca rád tekint, mint a gazda, aki fészket talált a bokor sűrűjében. Nagy a mi árvaságunk és elhagyatottságunk, de nagyobb a hív barát és áldott pásztor: a Jézus Krisztus gondja, aki társul szegődik hozzánk az emmausi úton; nagyok a mi terheink és bűneink, de nagyobb az elbénk jövő kegyelem és érettség adott áldozat, mely tökéletesen elegendő.

Csak az alkonyat, az rövid. Siess, mert az idő siet; már nyúlnak az árnyak s a hegytetők bíborban égnek, mintha örömtüzeket gyújtottak volna fel. Siess, hogy hazatalálj a hívó szóra.

Hol vagy, Ádám? Ez az édes hívogatás itt suhog e templomban, ezer és ezer lelket megérint a rádió keresztiül. Az evangélium édes ostroma ez, mely egy isteni haditerv örök törvényei szerint bekerít és lefegyverez téged.

Add meg hát magadat.

III.

Végül ez a kérdés a legbiztatóbb vigasztalás. Nem történt meg veled, hogy gyermekkorodban lázátlomból vadul kalapáló szívvel ébredtél, a szobád tele volt fenyegető és vigyorgó rémnel s akkor feléd hajolt egy fényes arc, édesanyád arca s megszólalt a legédesebb hang: — itt vagyok, fiam, én fogom a kezéd. Hadifogságból hazajött hősök beszélnek, hogy szorongó szívvel felébrednek néha, nem tudják hol vannak, azt hiszik, ismét egy szibériai fészkerben fekszenek, halottak között, égő városok visszfénye süit reájuk, üldözők puskaropogása hallszik, s akkor felgyújtja a lámpát a hív feleség; alvó gyermekek arca dereng a párnákon, mint bimbójában a virág — hol

volnál, itthon vagy, közöttünk vagy. A szenvedés az álom, a boldogság a való.

Hol vagy, Ádám? Nem fedd, nem keres már ez a szó, szelíden figyelmeztet, hogy otthon vagyunk, az Úr kezében vagyunk. Egy nagy tényre figyelmeztet: Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak téged, enyém vagy! (És. 43: 1.) Tulajdonképpen minden kegyelem elveszítethetetlen, épúgy, mint minden kegyelem ellenállhatatlan.

Igy hajol le Isten ebben a kérdésben a vigasztalásra szoruló emberek fölé. Az útonjárónak, mikor elalél a zarándok szíve, azt mondja: otthon vagy, az én atyai hajlékomban mégy küszöbről-küszöbre. A holtelevennek, ki most nyitja föl szemét, azt mondja: minden, ami eddig történt, rossz álom volt csupán, a boldog ígéretek és esodálatos kezdetek kapujában ülsz. A habozót és bátortalant ezzel serkenti: szemem előtt vagy, látlak, hősnek akarlak látni; a szenvedőnek: tudod-e, hogy a keresztfa lábainál állasz, miért panaszkodol; a nagy éjszakában virrasztóhoz így szól: parancsoltam a hajnalnak s látom már megvillanni szármait.

Hol vagy, Ádám? Nemde nem egy olyan világban, amelyet én teremtettem, ahol én vagyok az Úr, ahol egy verébfiú sem hull le a fáról az én akaratom nélkül. Ti pedig, sok verebecskénél drágábbak vagytok. Hol vagy, Ádám, szól a halál óráján hozzánk: mit aggódsz és mit félsz, nagy vizeken átkelő lélek, kezemben viszlek át, mint egy aranyhajón. Hol vagy, Ádám, szólal meg, midőn szétszakad előttünk a kárpit s mi belépünk a szentől szembeállítás világába.

Így, Uram, itt vagyunk a te orecád előtt és örökre itt is maradunk.

Ravasz László.

„Miért marad távol intelligenciánk az egyházi élettől címen a Budapesten megjelenő K. Sz.-ben széles körben élénk észrevételeket és visszhangot kiváltó cikk jelent meg. E cikk visszhangjaként sok érdekes válasz érkezhetett be, mert a Szerkesztőség már eleddig is többnek adott helyet. Egyik ilyen válasz volt a következő:

„Azért, mert a mai egyház nem a mai életet prédikálja. Azért, mert az igehirdetők élete sokszor nem fedi az igét. Azért, mert az Egyház elfelejti, hogy jobb adni, mint venni. Azért, mert a presbitereket nagy átlagban ranglista szerint választják, nem hitük és belső értékük szerint. Nem baj, ha a presbiter vegyesház, vagy reverzálist adó.

Azért, mert vasárnapi iskoláink, ifjúsági körünk sok helyen egyáltalán nincsenek, vagy csak az évi statisztikában szerepelnek. Azért, mert az egyenes útát sóvárgó lelkeknek kevés a vasárnapi igehirdetés. Hol vannak a házi istentiszteletek, bibliakörök, vasárnapi iskolák, konfirmáltak továbbképzése, betegek látogatása (Jak. 1:27) stb.? Hol vannak? — a statisztikában.

Azért, mert nincs egységes kálvinista öntudatot ébresztő, nevelő és összetartó napi sajtónk.

Azért, mert a mai intelligens ember arany után rohan és elhitesi magával, hogy kenyeret keres.

Azért, mert kevés az igehirdető, aki Pásztorra a nyájnak. Pedig: „A jó pásztor életét adja a juhokért!”

Protestáns kapitalizmus? Igen! Mert miként van egy felsőbbrendű protestáns munkás társadalom, aként van protestáns kapitalizmus is. Tőkegazdálkodás olyan értelemben, ahol a vagyon, mint eszköz az emberiség javát, boldogságát szolgálja.

Tereh G. nem ismeri alaposan az amerikai viszonyokat.

Figyelembe kell venni azt, hogy igen van egy olyan kapitalizmus, mely a hatalmas tő-

két eszköznek és nem végcélnek tekinti. (Lásd Ford, Rockefeller, Taylor stb. tőke-gazdálkodását) és ez a protestáns kapitalizmus.

Általánosan tudott dolog, hogy Anglia viláгурalmát kálvinizmusnak köszönheti.

Az öntudatos kálvinizmus magával hozza a vagyonosodást és a tőkének, mint eszköznek való felhasználását.

Borosjenő.

Major László Károly.

K É Z A K É Z B E N

— Az Ifjúsági Keresztyén Egyesület Szénior Osztályának rovata. —

Rovavezető: László Dezső.

Beszámoló az I. K. E. Sz. O. marosdécsi konferenciájáról.

Szénior osztályunk f. évi nagy konferenciáját Marosdécsén tartotta július 4—6. napjain, az ifj. konferenciával kapcsolatban. Részt vett rajta (többé-kevésbé) 24 tag, kik közül 16 volt lelkész-jellegű.

A reggeli bibliaórákat Dr. Mezey M., m.-láposi lelkész vezette I. Péter 1. 2. és 5. r. alapján. Természeti emberből lelki házzá kell felépülnünk Krisztusban. Ugyancsak Mezey vezette be az első megbeszélést *A történelmi materializmus ref. theologiai megítélésben* címen. Nyilvánvaló a tört. mat. képtelensége, egyházi életünk mégis sok tekintetben materialista. A tört. mat. a történelemben igaz. Az empirikus világ több jelensége magyarázható általa, a marxisták azonban egyetemes érvényű normának akarják kijátszani. Előadást Babos S. külm. titkár tartott *ifjakról, kik a missziói parancsot elfogadták*. Ilyen volt Slessor Mária, ki anyja révén már gyermekkorában megszereti a missziót, Livingstone D. gyermekkorában készül rá. Schweitzer Albert 30 éves koráig csodálatos karriert fut be, mint zenész, mint egyetemi tanár, akkor Afrikába megy. Posselt Vilmost az ragadta meg, hogy gyermekkorában meghallotta, mikor anyja azért imádkozott, hogy fia misszionárius legyen. Délután az *egyházközsegeink történetének megírásáról* folyt megbeszélés Ady L. sz.-földvári lelk. vezetésével. Szükséges mindenütt, hogy a lelk. munka alaposabb, megfelelőbb úton haladjon. Adatgyűjtéshez be lehet venni tanítótestvéreinket, vakációzó diákokat, stb. Imaóra után az *esti lábortűznél* e sorok írója hirdette az ígét I. Móz. 28: 11—22. alapján. A konferencián nemcsak boldog emberek vannak, lehet köztünk, aki úgy van, mint a bujdosó Jákób: egyedül, bűnterhelten és megrémülve, hogy „az Úr van e helyen“. De Isten szeret, megújít, megáld. 5-én a délelőtti megbeszélést *Az egyházfegyelem, mint a ref. egyházi élet egyik feltétele* címen Dr. Imre L. theol. igazgató

vezette. A fegyelem az egyház fogalmából következik. Igehirdetés ez is. (Elvi és módszeri tisztázás után megállapított:) Jogilag nem kényszeríthető, de kell, mint fegyelmező alapelv. Előadást *Isten és a technika* címen Csefő S. tképzői ig. tartott. Istennel minden összefüggésbe hozható, mert minden Istené s mindennek az ő dicsőségét kell szolgálnia. Csak így áldás a technika is, másképp átok. Így a dinamit, gőzhajó, repülőgép s a többi, összesen mintegy 5 millió találmány. Délután Horváth J. ügyvezető számolt be a Sz. O. ietelt munkaévről, László D. pénztáros az anyagiakról. *Esti áhitaton* Pálffy K. ákosfalvi lelk. a Róm. 8: 14—20 alapján hirdette, hogy sohase volt a világnak annyi kínzó kérdése, mint ma, mert hiábavalóság alá került, ahogy kicsúsztott Isten vezetése alól. A szenvedés tüzeben Isten gyermekeivé kell lennünk, a Lélek vezetése alá adva magunkat. 6-án előadást Z. F. Willis, genfi ifj. utazótitkár tartott *világképet adva az I. K. E. munkáról, Az ifjúság vállalkozása Istennel* címen. 1844-ben kezdte Williams, de már azelőtt is voltak itt -ott kezdeményezések. Bibliás mozgalom. Első konferenciája 1851-ben, első nemzetközi konferenciája 1855-ben volt Párisban. Páris óta 19 világkonferenciát tartott, legutóbb Amerikában, 50 országból, mintegy 1000 résztvevővel. Ezután a Dr. Imre L. elnökletével megtartott közgyűlés a rovatvezető és ügyvezető előterjesztésére az alábbi határozatokat hozta:

1. A Sz. O. alapelvei módosíttatnak annyiban, amennyiben az I. K. E. új igazgatótanácsilag elfogadott ügyrendje kívánja.

2. A Sz. O. ügyeit intéző vezetőség: egy-egy elnök és titkár, 3—3 évre választva; egy-egy lapszerkesztő (rovatvezető) és pénztáros 1—1 évre és négy választmányi tag, szintén 1—1 évre választva.

3. Fentiek értelmében az 1932. júl.

6-ával kezdődő ciklusra elnök: Dr. Imre Lajos (Kvár, Ref. Theologia), titkár: Horváth Jenő (Aninosza, j. Hunyad), lapszerkesztő (rovatvezető): László Dezső (Kvár, Ref. Theologia), pénztáros: Borbáth Dániel (Kvár, C. Reg. Ferdinand 86), vál. tagok: Biró Mózes, Biró Sándor (Kolozsvár, Ref. kollegium), Csefő Sándor (Nagyenyed), Kerekes Sándor (Nagyvárad).

4. A Sz. O. pénztármaradványának fele rendelkezési állományban marad, fele pedig évről-évre adományként átadandó az I. K. E. kerületi pénztárának.

5. Falusi ifj. lapként egyelőre a jövő munkaévben 4 drb. négyoldalos röplap adandó ki, mint a naptár (1), ill. az Ifjú Erdély (3) külön lenyomatott cikke. Szerkesztésükkel László Dezső bíztat meg.

6. A „Harangszó“ szerkesztőségét a titkár megkeresi egy, a falusi ifjúság számára beindítandó állandó rovat érdekében.

7. A lapegységesítés ügyében az indítványozó tovább propagálja az eszmét s a szerkesztőket megkeresi.

8. A ref. napilap kérdésével foglalkozva, a Sz. O. a mai lehetőségek közt csupán a meglévő napilapoknak, valamint a külföldi, különösen magyarországi református lapoknak egyházi életünkről való informálását látja lehetségesnek.

9. Az érdeklődő nem-lelkészeknek az ifj. munkába és a Sz. O.-ba való bekapcsolására a tagok felhivatnak.

10. Az ákosfalvi szövetség ügyében:

a) A Sz. O. elvben kimondja, hogy mindent megtesz a Szathmári Samu szövetségének szabadalmaztatására, a műhely beállítására és az új szövetség terjesztésére.

b) Pálffy Károly és Csavar Ernő széniorok megbizatnak pontos szakértői vélemények beszerzésével, melyek alapján a Sz. O. elnöke és kvári tagjai gyűlése felfüggeszti vagy megpecsételi az alábbi döntést:

c) A Sz. O. vállalja a 20.000 lej összegyűjtését; átadja Szathmári Samunak öt évre, kamatmentes kölcsönként, azzal, hogy a szövetségek gyártása tiszta jövedelmének 10%-a örök időkre, eladás esetén is, a Sz. O. által megjelölendő egyházi célra adandó.

d) Pálffy Károly ákosfalvi lp. megbizatik a szerződés megkötésével, szabadalmaztatással, pénzbeszédéssel.

Elnöklete alatt szövetség-bizottság alakítatik, a szükséges teendők (új szövetség terjesztése stb.) végzésére, a Sz. O. elnökség irányítása mellett. E bizottság tagjai: Dr. Mezey Mihály, Mátyás László, S. Nagy Béla, Csavar Ernő és Biró Mózes.

e) Az elnökség a tőke összehozására felhívást bocsát ki, kérve minden szénior, hogy lehetőleg adományként küldjön be a szövetség céljára legalább 100 lejt.

f) Kedvezőtlen szakértői vélemény esetén a Sz. O. szabadalmaztatja a találmányt, de azontúl nem megy.

A délutáni megbeszélést *Ifj. munkánk kérdései, jövő programja* címen László D. vezette. Ismertette a hiv. lapban megjelent új IKÉ alapszabályt s az ő hozzáfűzött cikket. Nyári munkaterv: átszervezés a fenti értelemben. A királyhágómelléki széniorok és fiúk sikraszálltak mozgalmunk egységéért, kívánva a testvér-egyesületben is az egészen egyöntetű megszervezést. (E megbeszélés, valamint az előadások és áhitatok az ifjúsággal közösen tartattak.) Az *esti*, szénioroknak egyben *befejező áhitatot* Ján. 8: 12 alapján *M. Nagy O.* vtanár tartotta. A tábortűz emlékeztet Isten ítéletére: Ő megemésztő tűz, de a világ világosságára és a Szlélek tüzes nyelvére is. Részünk van nemcsak abban a világosságban, amit mi gyújtunk, hanem Őben is: útunk végén, a fényben Ő vár reánk.

Szeretettel emlékezünk vissza házi gazdánkra Biró Lajos, esperes, helybeli lelkipásztorra, Péter Dezső, ig.-tanító, szénior testvérünkre, kedves feleségeikre, kik éretnk nagyon-nagyon sokat fáradoztak. nemkülönben Marosdécse vendéglátó, szíves népére. Legyen kedvelt Isten előtt szolgálatauk az Ő kicsinyeiért.

H. J.

Személyi hírek.

Új széniorok: Nagy Ödön, koll. tanár, Tg.-Mures-Mvásárhely, Deák-tér 10.; Nagy Árpád, ref. s. kántor, Praid-Parajd, j. Ódorheiu; Dobai Mihály, szabó, Iermuteni-Radnótfája, p. Reghin, Marosm.; Csavar Ernő, s. lelk., Cluj-Kvár, C. Reg. Ferd. 86.; Péterfy Lajos, ref. ig. tanító, Uioara-Marosujvár, Ref. Iskola; Péter Dezső, ref. ig.-tanító, Decea-Marosdécse, p. Unirea-Felvinc, j. Alba; Tunyogi Csapó András, lp., Unguras-Bálványosváralja, j. Somes; Kali Sándor, ref. tanító, Curteni-Udvarfalva, Marosm.; Kristóf György, s. lelk., Cluj-Kvár (külföldre megy). Kali István s. lelkész, Marosvásárhely; Balogh Lujza s. lelkész, Torda.

Az olasz ujságíró szindikátus elhatározta, hogy szobrot emel Julius Caesarnak, akit a világ első szerkesztőjének tekintenek. Caesar adta ki az első „ujságot” Acta Diurna (Napi események) címmel. Nehány felírtos táblából állott ez az „ujság”, amelyet mindennap kiakasztottak a fórumon és amely a fontosabb rendeleteket és a kormányintézkedéseket tartalmazta.

A budapesti theologiai internátus díját szeptembertől havi 75 P-ről (kb 2250 Lei) 65 P-re szállították le A theologusok havi 40, 45 és 50 P. díjt fizetnek.

A Konvent legutóbbi gyűlésén megállapította, hogy Magyarország összes reformátusainak lélekszáma a múlt év nyarán 1,777,286 volt. Ezek fenntartanak 19 fiúközépiskolát 6500 tanulóval, 4 leányközépiskolát 1.500 tanulóval, 6 tanító- és tanítónőképző intézetet 1000 tanulóval. A népoktatást szolgálja 14 polgári iskola 2000 tanulóval és 1162 elemi iskola 124.000 növendékkel.

Az alsózsuki 1911-ben épült református templomot harangostól, úrasztal és annak felszereléseivel együtt Grf. Teleky Géza egy vagyon gabonáért (kb. 30.000 Lei) eladta a bonchidai görög katolikus egyháznak. Fájdalmasan érintette az erdélyi református egyházak híveit e szomorú tény és az „Elnémult hangok” szívet facsaró fájdalommal vette tudomásul, hogy egy református templommal Erdélyben megint kevesebb lesz.

Kovács Sándor dr. a soproni ev. hittudományi egyetemi kar egyháztörténeti tanára a Mátyásföldön (Budapest mellett) Protestáns Egyesület ünnepségén a katolikus és protestáns összefogás történelmi dokumentumairól beszélt, és történelmi adatokkal igazolta, hogy milyen volt a gyakorlatban e két nagy történelmi egyház együttműködése.

Igy Kecskeméten, mondotta többek között, — a törökválság idején, amikor még csak egy temploma volt a városnak, ebben az egy templomban felváltva tartották az istentiszteletet katolikusok és protestánsok Révay Kata Zsidónia a 17-ik század végének egyik legnagyobb főúri asszonya Zrinyi Miklóst, a katolikus főurat bizta meg végrendeletének foganatosításával, Széchy Tamás, a hatalmas protestáns főúr is két protestáns hittestvére mellett, katolikus püspökre bizta végakarátát. Rákóczy György az „ideális egyházpolitikus, aki páratlanul hűséges katolikus ember létére libertásaira az egymást támogató magyarok szövetségének szimbólumát vésette” — a budapesti Deák-téri ev. templom építéskor a váci katolikus püspök nyolcezer téglát adott stb. stb.

Lehetetlen — folytatta előadó — hogy ez a kölcsönös egymás iránti szeretet kihalt volna, hiszen a magyar faj ősi vonása, hogy távol van minden gyűlölködéstől, vallásáért senkit sem bánt, derűs szólás, hogy „minden vallás jó, egyetlen rossz vallás van, — a kárvallás. Apolja tehát ma is minden egyház az örök jóság végtelenjébe vetett hitet, de ne fedje egyik sem, hogy van egy közös oltár a nemzet oltára, amelyen mégis csak közös lángoknak kell lobogniok.”

A Missionary Review of the World statisztikát közöl, amelynek adatai szerint a XIX. század folyamán Európában és Amerikában 224.000 zsidó tért át a keresztyén hitre. Sir Leon Levison a zsidókeresztyén világszövetség elnöke nemrégiben így nyilatkozott: „A csodák ideje nem járt le. Magyarországon 97.000, Bécsben 17.000, Lengyelországban 30.000, és a bolsevista Oroszországban 60.000 az áttért zsidók száma. Még Németország, Dánia és Svédország szerepel tekintélyes számmal a statisztikában.

A Budapesten megjelenő K. Sz. írja: A Hajduságban történt, a szocialista párt helyiségében, ahol nemcsak napszamosok, fölmunkások és cselédek, de kiszegzdek is szép számmal vannak képviselve. Vasárnap délelőtt van. Megszólal a rádió. Ravasz László dr. beszél. Csend lesz a „Szocialista Párt”-ban. Vége a prédikációnak, a zsolnárnak. Felhangzik a Himnus. A példa elkapja a tömeget, hamarosan mind felállnak, a kalapok lekerülnek a fejről, éneklik a Himnuszt. Csak néhány „ön tudatos elvtárs” vonakodik felállni, énekelni, hiszen „ön tudatos szocialista” nem éneklia a Himnuszt. De nemsokára ezeket is elkapja az ének.

Ki merné állítani, hogy Bocskay népe, a szabad hajduk ivadékaik megtagadták hitüket, vagy nemzetüket? Nem. Nem tagadták meg, hiába tömik őket hitetlenséggel és nemzetellenességgel. A szívük közepe hívó és magyar. Csupán az történt, hogy a szocialista pártba menekültek, mert az egyházbán nem volt senki, aki törődött volna velük, aki meglátta volna gazdasági életük nehézségeit, élükre állt volna, próbált volna segíteni rajtuk. A szocialista vezérek sem adtak még nekik semmit, a pusztá igéreteken kívül, mivel nyerték meg hát mégis őket maguknak? Azzal, hogy közéjük mentek, hogy törődnek velük. Még mindig nem késő! Menjünk munkás népünk elhanyagolt, magára hagyott tömegei közé, a magyar kálvinizmus gazdasági programjával és szervezkedésével... Erdemes gondolkodni e híradáson. Vajjon nálunk nem-e hasonló esetekkel állunk szemben és vajjon nekünk is nem kellene megindulni azon az úton melyet lap-társunk jelöl meg és pedig mielőbb...

A manheimi városi tanács elhatározta, hogy fekete kereszttel jelöli meg a város területén mindazokat a helyeket, ahol halálosvégi baleset történt. Így remélik, hogy ezek a fekete keresztek intő jelül fognak szolgálni a gyalogjáróknak és kocsivezetőknek egyaránt.

Az Amerikai Magyar Református Egyesület tiszta vagyona 922.077 dollár. Ez tehát a világon a leggazdagabb magyar református egyesület. Az egyesület betegsegélyt, haláleseti segélyt fizet, árvaházat és aggmenházat tart fenn, „Református Ujság” címen lapot ad ki s legújabbán magyar nyomda és könyvkereskedés felállításának a tervével foglalkozik.

A bukaresti református Nőszövetség háztartási alkalmazottak elhelyezését is programpontjai közé sorozta. Ezért felhívással fordult mindazokhoz, akiknek háztartási alkalmazottakra van szükségük, hogy forduljanak a Nőszövetség Szakosztályához, mert a Szakosztály vezetősége mindent elkövet, hogy megbízható és tisztességes háztartási alkalmazottakkal lássa el a hozzá fordulókat.

Amerikában a magyar református árvák segélyezési ügyében még a rádiót is, — a cél érdekében, — szolgálatba állítják. Ligonieri árvaház növendékei a pittsburgi rádió álló-

másról adtak le igen szép programmot, és ugyanakkor dr. Nánássy Lajos árvaatya angol nyelven ismertette az intézetet és hívta fel az áldozatos figyelmet az árvákra.

A Kolozsvárt székelő művészeti felügyelő-séget vidékről sokan keresik fel a műkedvelői előadások engedélyezésének kisürgetése végett. Ez a felutazás ok nélküli és felesleges költséget okoz, de magának az ügynek gyorsabb elintézését előbbre nem viszi. A művészeti felügyelő a személyes kisürgetőket nem is fogadja. Szabályként áll az, hogy az ez irányú kéréseket a helyi hatóságok kell felterjesszék, tehát a helyi hatóságokhoz kell beadni és pedig az előadás időpontja előtt legalább 25 nappal, az előadandó darabnak két példányban való benyújtásával. Az engedélyezés a kért határidőre minden különösebb utánjárás nélkül is rendesen megérkezik.

Dr. Baltazár Dezső, tiszántúli református püspök a békési-bánati egyházmegyében a közelmúltban tartotta meg rendes püspöki vizitációját. Püspök Lele községben az ottani római katolikus plebánus egyházközségének nagy küldöttségének élén üdvözölte Baltazár dr. püspököt és hangoztatta, hogy az egyház és a világ közötti harcokban az egyházaknak egységes frontot kell küzdeniök.

A püspök hasonlóképpen válaszolt. A közös munkában nem ellenfeleket, hanem nemes versenytársakat kell látnunk. Legalább egy nemzet-család keretében találja meg minden ember a testvéreit. Sohasem vallásuk szerint osztályozzuk testvéreinket.

Földeák községben ugyancsak az ottani róm. kath. plebánus köszöntötte a Püspököt. Aki válaszában kijelentette, hogy a róm. katolikus egyház sok fenséges szent értéket képvisel a magyar történelemben s az összecsendülő magyar érzt, amely Földeákon olyan tökéletes harmóniában nyilatkozik meg, csak glóriát von a katolicizmus képviselőinek feje köré.

Zilahon az anyák napját, — a református és katolikus egyházközség, — együttesen tartották meg, a református kultúrpalota nagyszertőben.

Miről prédikálnak most a nagy válság idején az amerikai lelkészek? A New York Times közli állandoan a templomok programját. Május 15-én vasárnap, többek között a következő kérdésekről prédikáltak: A világválság és megoldása; Mindennapi kenyerünk; Szükség van-e Amerikának diktátorra? Hogyan lehet elkerülni a forradalmat? Kinek kell sör? Bizhatunk-e manapság Istenben? Walker polgármester alkohol propagandája és az erkölcs; Béke és prosperitás; A világbéke lehetőségei.

Magyarországon az országos középiskolai tanulmányi versenyen az 54 fővárosi és vidéki középiskolák között, amelyeknek összesen 240 jeles növendéke küzdött a verseny pontjaiért, a budapesti református gimnázium harmadik lett.

Angliában is megengedték 1930-ban hogy a mozik vasárnap is működhessenek. Sir Herbert Samuel belügyminiszter új törvényjavaslatot terjesztetett az alsóház elé, amely szerint a mozik továbbra is nyitva tarthatók ugyan, de csak akkor, ha a lakosság tulnyomó része kívánja s az előadások jövedelmének bizonyos részét jótékony célra fordítják. Sir Herbert Samuel, — aki egyébként izraelita vallású, — felszólalt a vasárnap megszentelése érdekében, mely szerinte nemcsak vallási, de szociális alappal is bír.

Jugoszláviában és Cseh-szlovákiában a theol. hallgatók tanulmányaik bevégezése után katonai kötelezettségeiknek eleget kell tenniük és csak azután lehetnek lelkészek. A cseheknel azonban még a rendes lelkészek is 28 napos katonai fegyvergyakorlatra hivatnak be minden évben.

Az Erdélyi Református Egyházkerület által külmisziói szolgálatba állított Babos Sándor ref. lelkész eddig 53 gyülekezetet látogatott meg, ahol mindenütt előadást tartott.

A szegedi református gyülekezet Pünkösöd másodnapján kegyeletes kötelességet teljesített. Felkeresték testületileg az elhunyt református nagyjainknak és református lelkészeiknek a sírját a szegedi temetőben.

A Debreceni piac-utcai egyházrész, nyári biblia-óráit a Nagyerdőn tartotta meg.

Magyarországon mozgalom indult meg a zsidó körökben, hogy szombat helyett a zsidóság a vasárnapot ünepelje meg „nyugalom napja” gyanánt.

Debrecen belterületén a folyó évben 939-en konfirmáltak, akik közül 502 fiú és 437 leány volt. A konfirmációi oktatás 27 csoportban történt 16 lelkész vezetésével.

Magyarországon egyik katolikus lapban érdekes közlemény jelent meg. Kifogásolja, hogy a róm. katolikus egyháznak 843, 761 hold földje egyenlőtlenül van elosztva a főpapok között. Sürgeti a papi földek vagyonközösségét sajtóságosan „ős keresztyén mintára” való felosztását és azt, hogy a hercegprimástól lefelé, a papság fizetési osztályokba soroztassék.

A debreceni református tanítóképző végzett növendékeinek ballagása folyó évi május 13-án, déli 12 órakor volt. A végzett növendékek a hagyományosan feldíszített harang alá mentek, ahonnan a diáknóta dallama mellett vonultak el. Május 22-én pedig a Kollégiumban búcsúünnepélyt rendeztek, amelyeknek a száma a búcsúzókat adták. Ezen az ünnepélyen búcsúztak el az iskolától, tanári kartól és társaiktól.

A nagykovácsi Arany János Társaság május 22-iki közgyűlésén tartotta meg székfoglalóját, dr. Ravasz László református püspök és dr. Kapi Béla evang. püspök, — tiszteletbeli tagok.

Oroszországban hitük miatt 30 evangélikus lelkész sýnlódik, meggyötörve és kiehözve a börtönben.

A tiszántúli Református Egyházkerület rendes évi közgyűlését folyó évi május 18—19. napjain tartotta meg a debreceni kollégium dísztermében.

Az Expository Times érdekes cikket közöl egy tudományos vita alkalmából, melyben egy amerikai tudós arra a megállapításra jut, hogy a római őskeresztyén egyházat Andronikus és Junia alapították Krisztus után 54—57 között. Róluk írja Pál apostol a rómaibeliekhez írott levelében: „Az én rokonaim és fogolytársaim, akik híresek az apostolok között és nálamnál is előbb voltak a Krisztusban.” Ez a kérdés még a tudósok különböző véleménye szerint bizonytalan. Egy bizonyos, hogy sem Péter, sem Pál nem voltak a római egyház megalapítói, ők már egészen kifejlett gyülekezetet találtak Rómában.

A kínai Bibliaterjesztő társaság sanghaji nyomdáját az ottan folyó háborús harcokban teljesen tönkre tették. A nyomdában 3000 kínai dolgozott. Jellemző tünet, hogy a mennyei birodalomban az utolsó öt esztendő alatt 22 millió biblia fogyott el.

A foktői református egyházközség presbyteriuma elhatározta, hogy azoknak az egyház volt tisztviselőinek, lelkészeinek és az egyház patrónusainak sírját, akiknek hazzátortozói nincsenek vagy nem is élnek, — állandó gondozásba veszi.

Derzsy Rózália kolozsvári magántisztviselő két év óta vezeti a Téglás-utcai református imaház vasárnapi iskoláját 40—50 növendékkel; egy jóra való gyermeknek lehetővé teszi gimnáziumi tovább tanulását Most a nyári vakációban, ha elvégezte irodai munkáját, naponként teljesen díjtalanul tanít 10—15 gyermeket. Mindezen Istennek tetsző áldott munkáján felül, ez a szegény, beteges magántisztviselő a Kolozsvár-Magyar-utcai gyülekezet számára egy értékes Urasztali poharat és saját maga készített és hímzett urasztali terítőket adományozott kb. 15.000 leu értékben. Ez a sok és nagyszerű cselekedet, dicséretre nem szorul. Ez magáért beszél.

A kolozsvári református Férfi Szövetség folyó évi szeptember 4-én tartotta alakuló közgyűlését a Farkas-utcai templomban. A közgyűlés előtt istentisztelet volt, melyen az ígét dr. Makkai Sándor ref. püspök hirdette. A Szövetség elnökévé dr. Kovács András kolozsvári ügyvéd választott meg.

A kolozsvári református Theológiára az 1932—33. tanévre összesen 155 hallgató vétetett fel. Ezek közül az első évre, az 55 jelentkező közül 27.

A református Nagyhét összehívása, mely ez évben Zilahon lett volna megtartva, a súlyos gazdasági helyzetre tekintettel elmarad.

A magyarországi Országos Református Lelkész-Egyesület Karcagon tartotta meg az évi közgyűlését folyó évi augusztus 19—22. napjain, az Egyesület 25 éves jubileuma alkalmából.

A hegyaljai (Magyarország) evangélikus egyházmegye közgyűlése kimondotta, hogy a testvér református egyházzal mindenütt és mindig a legteljesebb atyafiságos szeretetben akar élni. A testvér egyházzal szemben reverzálist nem követel, áttérést nem szorgalmaz és a testvériség szelleméből fakadó választ vár a református egyháztól is.

Magyarország (a régi történelmi) közepe Szarvas város határában van, ahol valamikor egy malom állott. Szarvas város közönsége most elhatározta, hogy ezt a helyet emlékművel jelöli meg.

A marosi egyházmegye új főgondnokává dr. gróf Todalagi Mihály választott meg.

Az alsótői református egyházközség folyó évi augusztus 14-én avatta fel új iskola és kultúrházát fényes ünnepség keretében.

A Tordavidéki lelkészek és világi képviselők folyó évi augusztus 24-én dr. Horváth Miklós egyházmegyei főgondnok bágyoni tanyáján konferenciát tartottak, ahol egyházi életük aktuális problémáival foglalkoztak.

A décei református dalkar új díszes zászlajának felavatási ünnepélye folyó évi július 17-én folyt le Décsen, melyen résztvettek a szomszédos egyházközségek dalkarai is. Az ünnepi istentiszteletet és a zászló felavatását Sófalvi Károly tb. esperes, a 40 éves décsi dalkar egykori megalapítója és vezetője végezte.

A kiskalambfalvi református egyházközség bensőséges templomi ünnepség keretében szentelte fel augusztus 28-án, — a meghasadt, de a hivek áldozatkészségéből újra öntött, — nagyobbik harangot.

A philadelphiai (Amerika) fiatalság erkölcset védő bizottság elnöknője tervezetet dolgozott ki, mely szerint minden káromkodó szót 62 cent pénzbírsággal kellene sújtani. Véleménye szerint az ebből várható hatalmas összeg rendbehozhatná az állam pénzügyi egyensúlyát.

A dombovári (Magyarország) gyülekezetben koronként presbiteri értekezletre gyűlnek össze az egyház vezetői mindig más és más presbiter házánál, hogy megbeszéljék az aktuális egyházi kérdéseket és teendőket.

A Brit- és külföldi Biblia társulat a múlt esztendőben 11 újabb nyelven adta ki a Bibliát. A társulat a múlt esztendőben 10,552,284 Bibliát, Újtestamentumot és bibliai részt adott el. Bevétele 370.692 font, kiadása 371.329 font volt. Legnagyobb számban angol nyelvű Bibliát adott el a Társulat. A Társulat a múlt esztendőben kanadai és újföldi adományok segítségével egy rendkívüli olesó (1 shilling) angol Bibliát adott ki, amelyből 357.000 darabot tudott elterjeszteni az év folyamán. A Társulat május 4-én Londonban tartotta szokásos évi közgyűlését, ahol az egyes szónokok csodálatos dolgokat beszéltek arról, hogy Isten hogyan készíti az utat evangéliuma számára különösen a mohamedán népek között. S. M. Zwermer lelkész mondta, hogy a leghíresebb török regényíró Jakob Quadri nyíltan bevallja, hogy az ő szép írói nyelvezetét, a Bibliából, különösen Jézus példázataiból tanulta. Ugyanő megkérdezett egyszer egy keresztyénné lett híres török professzort, hogy mi indította el Krisztus felé. Mire az így felelt: „A Koránból (a mohamedánok szent könyve) megtanultam három dolgot. Először, hogy minden ember bűnös, másodsor, hogy csak egy valaki volt, aki nem bűnös: Jézus, harmadsor, hogy a Korán 130 helyen utal erre a Jézusra. Vetem hát egy Újtestamentumot.“

A történelmi kutatások, legendák és régi feljegyzések egybevetésével mindezekig csak körülbelől és nem teljes határozottsággal ismerte a világ Jézus születésének közelebbi helyét. Abban tökéletesen megegyezett a tudományos kutatás és a hit, hogy Jézus Bethlehemben, egy istállóban született, a világtörténelem e legfontosabb eseményének pontos helyét azonban nem lehetett határozottan megállapítani. Bethlehemben ugyan még az ősi keresztyénség egy sziklába vájt kápolnát emelt, hogy megjelölje a szent helyet, azonban ez a kápolna csak a legvalószínűbbnek látszó feltevések alapján szerepelt, mint Krisztus születésének helye, a Szent Szülés Temploma.

Most azután egy véletlen következtében teljes világosság derült erre az évezredes bizonytalanságra A „Szent Szülés Temploma“ alatt ugyanis felfedezték azt az istállót, amelyben megszületett Jézus.

A világraszóló érdekesség egyelőre még nem bontakozott ki a maga teljességében, mert az ismeretlen részleteket feltáró ásatások még nem fejeződtek be, de annyi máris bizonyos, hogy a bethlemi lelet archeológiai szempontból is egyike a legszenzációsabbaknak, amiket eddig az ásatások terén produkáltak.

A „Szent Szülés Temploma“ Bethlehem középpontjában áll kolostorokkal körülvéve, amelyekben római-görög és örmény-katolikus szerzetesek laknak és gondozzák a sziklába vájt kápolnát, amelyhez évszázadok óta zarándokoltak a keresztyén hívők, mint a Megváltó születése helyéhez. A kápolna majolika padozata épen a zarándokok tömeges látogatásai miatt annyira elkopott, hogy renoválásra szorult. A jeruzsálemi közmunka minisz-